

Universalitetsformuleringen: Handle bare etter handlingsregler (maksimer) som er slik at du samtidig kan ville at handlingsregelen skal bli en allmenn lov

Universalitetsformuleringen må også skilles klart fra *den gylne regelen*. Kant diskuterte selv slektskapet mellom de to prinsippene, og pekte på at den gylne regelen har noen mangler som universalitetsformuleringen ikke har (Hirst, 1934). Den gylne regelen er prinsippet som sier at du skal handle mot andre slik du vil at andre skal handle mot deg. Én forskjell går ut på at universalitetsformuleringen er forankret i fornuft, mens den gylne regel bruker våre faktiske ønsker eller preferanser som rettesnor for handlingene våre. Poenget med universalitetsformuleringen er ikke å teste en handlingsregel mot preferansene våre. De kan variere fra person til person, og ville ikke gitt et objektivt kriterium for at en handling er moralsk akseptabel. Poenget er i stedet at det ikke er *mulig* å selv lyve og samtidig ville at alle skal følge en regel om at de kan lyve når det passer dem, uten å motsi seg selv. En annen forskjell er at universalitetsformuleringen, til forskjell fra den gylne regel, ikke sier noe direkte om hvordan vi bør handle. Universalitetsformuleringen er i stedet et prinsipp om hvordan handlingsregler må være utformet. Dette kan uttrykkes som at universalitetsformuleringen gir *formale betingelser* som en handlingsregel må oppfylle.

17.5 Humanitetsformuleringen: Aldri behandle noen bare som et middel

Humanitetsprinsippet kan uttrykkes på følgende måte:

Handle slik at du bruker menneskeheten, om det er i din egen person eller andre, aldri bare som et middel, men alltid samtidig som et mål. (Kant, GMM, 4:429)

Humanitetsformuleringen innebærer at man skal respektere menneskers verdighet, og ikke bruke seg selv eller andre personer bare som objekter eller redskaper for å nå et mål. Det å bruke noen bare som et middel har nær sammenheng med å involvere personen i en handling som hun ikke kan samtykke til (O'Neill 1985). To typiske brudd på humanitetsformuleringen er å bruke tvang og å lure eller villedde andre for å nå et annet mål.

Et eksempel på et svært tydelig og alvorlig brudd på humanitetsformuleringen er seksuelle overgrep. Overgriperen bruker offerets kropp som en ting eller et middel som har som formål å tilfredsstille overgriperens drifter. Det at offeret er et menneske med egen vilje, blir ikke respektert av overgriperen.

Kant mente som sagt at universalitetsformuleringen, humanitetsformuleringen og de andre variantene av det kategoriske imperativ egentlig er ulike formuleringer av den samme moralloven.

Hvis Kant har rett, må det innebære at det alltid vil gi samme resultat å bruke de ulike formuleringene av det kategoriske imperativ. Det finnes i hvert fall noen åpenbare eksempler på at humanitetsformuleringen og universalitetsformuleringen gir samme resultat. Ovenfor er det forklart hvordan universalitetsformuleringen kan brukes i et argument for at det er selvmotsigende å hevde at det er moralsk tillatelig å lyve for å oppnå en fordel. Å lyve til noen for å oppnå en fordel er også et brudd på humanitetsformuleringen. Hvis du for eksempel lover en person at du skal betale tilbake et pengelån,